

TANTÁRGYI TEMATIKA

Társadalomtörténet

2026/2027 tanév I. félév

Személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási alapszak

nappali/levelező

Tantárgy neve: Társadalomtörténet	Tantárgy Neptun-kódja: AJJOT132MTN1, AJJOT132MTL1 Tárgyfelelős intézet: Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet, Jogtörténeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Petrasovszky Anna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Petrasovszky Anna, egyetemi docens	
Javasolt félév: Őszi félév	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 12 előadás/félév	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 4	Munkarend: levelező
A tantárgy feladata és célja: A társadalomtörténet című tárgy az egyes korszakok társadalmának történeti alapismereteit kínálja. Figyelemmel kíséri a magyar történelem társadalmi normáinak kialakulását, fejlődését és elemzi azok tartalmát. A tárgynak a társadalmi kultúrát megalapozó szerepet is szánunk. A tárgy célja, hogy történelmi dimenzióban ismertesse meg a hallgatókkal azokat a társadalmi folyamatokat, amelyek a szociális jogok, a szociális igazgatás, a munkaerő-gazdálkodás és a munkajog intézményeinek kialakulását befolyásolták. A tantárgy belső rendszerét a hazai és egyetemes történelem kronológiai rendje szerint alakítottuk ki. Kreditbeszámítás: A kreditbeszámításról szóló határozat bemutatása mellett az alábbi tételek számonkérése alól mentesülnek a hallgatók: 10-16. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: T1, T2 képesség: K2, K3, attitűd: A2, A6 autonómia és felelősség: F2, F4, F5, F6, F7, F10	
Tantárgy tematikus leírása: Előadás: 1. A félévi tematika és a követelmények ismertetése. 2. Történelem- és társadalomelmélet. Mi a társadalomtörténet? A társadalomtörténet histográfiája 3. A magyar társadalomtörténet-írás közelmúltja és jelene. Társadalmi rétegződés 4. Ókori társadalmak: Athén, Spárta, Róma 5. A középkori Európa társadalma 6. Polgári átalakulás hatása a társadalomra Európában 7. Magyarország társadalma az Árpád-ház időszakában 8. Társadalmi változások Magyarországon 1301-1526 9. Társadalmi változások Magyarországon 1526-tól a Kiegyezésig	

10. A Dualizmus időszakának társadalma
11. Az I. világháború korszakának társadalmi jellemzői
12. Horthy korszak társadalma
13. Magyarország társadalma 1945-1956 között
14. Társadalmi változások Magyarországon 1956-tól napjainkig

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A tantárgyból - elméleti jellegénél fogva - a félév során aláírást kell szerezni, amelynek feltétele az előadásokon való részvétel. A távolmaradás megengedett mértéke 1 alkalom. A további igazolt vagy igazolatlan hiányzás beszámolási kötelezettséget von maga után, amelynek teljesítése írásban vagy szóban, az oktatóval történő egyeztetés szerint történik.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése

A e-leckekönyvi aláírás megszerzése után a hallgatók a vizsgaidőszakban a félév anyagából szóbeli vagy írásbeli vizsgát tesznek, amelynek értékelése ötfokozatú jeggyel történik. Jeles érdemjegy eléréséhez a tananyag legalább 90%-os, a jó érdemjegy eléréséhez a tananyag 80%-os, a közepes érdemjegy eléréséhez a tananyag 70%-os, az elégséges érdemjegy eléréséhez pedig a tananyag 60%-os elsajátítása a kívánatos.

Akik **kreditbeszámítás** eredményeként 2 kreditet kaptak, azok 1; 6-7; 9-11. és 14.; 17-23. tételekből, valamint az előadások anyagából kell vizsgáznuk.

Egyéni tanrend esetén a hallgatónak az aláírás megszerzéséért a teljes anyagból beszámolási kötelezettsége van, amire 2026. december. 04-én, 14.10-től XX-as előadóban kerül sor.

EGYSÉGES TÉTELSOR

NAPPALI ÉS LEVELEZŐ HALLGATÓK RÉSZÉRE

MTB ALASZAKOS HALLGATÓK RÉSZÉRE

A „TÁRSADALOMTÖRTÉNET” CÍMŰ TANTÁRGYHOZ

1. Társadalomtörténet kialakulása, irányzatai, iskolái Európában
2. A magyar társadalomtörténet képviselői, irányzatai
3. Az ókori európai civilizáció társadalma, különös tekintettel Athénra és Spártára
4. Az ókori Róma társadalma
5. Nyugat-Európai társadalmi fejlődés a Germán korszakban
6. Hűbériség Nyugat-Európai változata
7. Rendiség Nyugat-Európai változata
8. A polgári átalakulás időszaka Nyugat-Európában
9. Diedricks társadalomtörténeti korszakolása
10. Társadalmi viszonyok a magyar királyság első századaiban
11. A rendi társadalom és a köznemesség kialakulása Magyarországon
12. A nem szabadok és a jobbágyság a középkori magyar társadalomban
13. A bevándorolt népek társadalma a középkori Magyarországon
14. A városi polgárság a 12-14. századi Magyarországon
15. Nemesség és polgárság Magyarországon 1526 és 1847 között

16. *Paraszság a Mohács utáni Magyarországon*
17. *Magyarország betagolása a birodalom közösségébe 1850-1867*
18. *A társadalmi struktúra átalakulása a 19-20. század fordulóján*
19. *A Horthy korszak társadalma*
20. *A magyar társadalom 1945 és 1948 között*
21. *Társadalmi változások Magyarországon 1949-1956 között*
22. *A magyar társadalom 1957-1989 között*
23. *A rendszerváltozás és társadalmi hatásai*

Kötelező irodalom:

1. **Petrasovszky Anna:** Társadalomtörténeti jegyzet MTB alapszakos hallgatók részére, e-learning tananyag,
2. **Koncz Ibolya Katalin – Petrasovszky Anna:** Az Európai és magyar társadalomfejlődés intézményi és társadalmi dimenziói I., Miskolci Egyetem 2025.
3. **Bódy Zsombor – Ö.Kovács József (szerk.)** Bevezetés a társadalomtörténetbe Osiris, Bp., 2003.
4. **Diedericks - Lindbald - Noordam - Quispel - Vries:** Nyugat-európai gazdasági- és társadalomtörténet. Osiris, Bp. 1995. 17-21. oldalak
5. **Eckhart Ferenc:** Magyar alkotmány- és jogtörténet Osiris, Bp., 2000. (44-68; 166-188, 212-239, 269-314. oldalak)
6. **Gyáni Gábor - Kövér György:** Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig Osiris, Bp., 2001.
7. **Mary Evans:** Short History of Society, Making of the Modern World, Open University Press, 2006. London

Ajánlott irodalom:

1. **Vári, András:** Herren und Landwirte. Ungarische Aristokraten und Agrarier auf dem Weg in die Moderne 1821–1910. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2009
2. **Koncz Ibolya Katalin:** Társadalmi változások Magyarországon a dualizmus időszakában, *Studia in Honorem István Stipta*, Budapest, 2022.
3. **Koncz Ibolya Katalin:** Az ipari forradalmak társadalomra gyakorolt hatása Magyarországon, *Miskolci Jogi Szemle*, 15 (3) 2020.